

graduation.

Nonetheless, the limited time available for in-class practice poses a significant challenge for students. Therefore, participating in extracurricular activities that promote speaking practice is both beneficial and necessary for their development.

REFERENCES

1. Prime Minister (2008). Decision No.1400/QĐ-TTg dated 30/9/2008 of the Prime Minister Government on approving the project “Teaching and learning foreign languages in the national education system for the period 2008-2020”.
2. Khamkhien, A. (2010). Teaching English speaking and English speaking tests in the Thai context: A reflection from Thai perspectives. *English Language Journal*, 3(1), 184-200.
3. Bygate, M. (1987). *Speaking*. Oxford University Press.
4. Celce-Murcia, M., & Olshtain, E. (2000). *Discourse and context in language teaching*. Cambridge University Press.
5. Juhana (2012). Psychological Factors That Hinder Students from Speaking in English Class (A Case Study in a Senior High School in South Tangerang, Banten, Indonesia). *Journal of Education and Practice*, 3(12), 100-110.
6. Thornbury, S., & Scott, T. (2000). *How to Teach Speaking*. Longman.
7. Harmer, J. (1984). *The Practice of English Language Teaching*. Longman.
8. Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Longman.
9. Wongsuwana (2006). Speech could be trained. *Thailand Education Journal*, 21, 44-50.

THE UNITY OF SCIENTIFIC RIGOR AND EDUCATIONAL VALUE IN TEACHING POLITICAL THEORY IN THE DIGITAL AGE

Tran Quang Huy^{1,*}

¹*Tan Trao University, Tuyen Quang Province, Vietnam*

Email address: tqhuy@tqu.edu.vn

*Corresponding Author: Tran Quang Huy

<https://doi.org/10.51453/3093-3706/2025/1389>

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 11/11/2025	In the digital era, teaching political theory at universities increasingly requires a proper understanding and resolution of the relationship between scientificity and educational function. Scientificity ensures that the teaching content is grounded in solid theoretical foundations, objective, and relevant to practice, thereby providing learners with the basis to develop theoretical thinking, dialectical methodology, and creativity. Educational function plays a guiding role in politics and ideology, fostering faith, nurturing revolutionary ideals, morality, and social responsibility among students. In the current innovation of
Revised: 12/12/2025	
Published: 28/12/2025	
KEYWORDS	
Scientificity; Educational function; Political theory teaching;	

Digital era;
Pedagogical innovation.

teaching, these two elements always exist in a dialectical unity: scientificity is the condition for education to be persuasive, while education is the goal for science to realize its social value. The application of digital technology, pedagogical innovation, and the promotion of learners' proactivity must be harmoniously combined between science and education to improve training quality and affirm the role of political theory in shaping the Vietnamese person in the new era.

SỰ THỐNG NHẤT GIỮA TÍNH KHOA HỌC VÀ TÍNH GIÁO DỤC TRONG GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ Ở THỜI ĐẠI SỐ

Trần Quang Huy¹

¹Trường Đại học Tân Trào, Tuyên Quang, Việt Nam

Địa chỉ email: tqhuy@tqu.edu.vn

*Tác giả liên hệ: Trần Quang Huy

<https://doi.org/10.51453/3093-3706/2025/1389>

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 11/11/2025	Trong thời đại số, giảng dạy lý luận chính trị ở đại học càng đòi hỏi phải nhận thức và giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa tính khoa học và tính giáo dục. Tính khoa học bảo đảm cho nội dung giảng dạy có cơ sở lý luận, khách quan, phù hợp với thực tiễn, tạo nền tảng để người học hình thành tư duy lý luận, phương pháp biện chứng, sáng tạo. Tính giáo dục để định hướng chính trị, tư tưởng, xây dựng niềm tin, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, đạo đức, trách nhiệm xã hội cho sinh viên. Đổi mới giảng dạy hiện nay, hai yếu tố này luôn thống nhất biện chứng: khoa học là điều kiện để giáo dục có sức thuyết phục; giáo dục là mục đích để khoa học phát huy giá trị xã hội. Ứng dụng công nghệ số, đổi mới phương pháp, phát huy tính chủ động của người học cần được kết hợp nhuần nhuyễn giữa khoa học và giáo dục nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, khẳng định vai trò của lý luận chính trị trong xây dựng con người Việt Nam thời đại mới.
Ngày hoàn thiện: 12/12/2025	
Ngày đăng: 28/12/2025	
TỪ KHÓA	
Tính khoa học; Tính giáo dục; Giảng dạy lý luận chính trị; Thời đại số; Đổi mới phương pháp sư phạm.	

1. Giới thiệu

Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư (CMCN 4.0) và quá trình chuyển đổi số đang có những yêu cầu cấp bách về đổi mới phương pháp và hình thức giảng dạy các môn lý luận chính trị ở Việt Nam. Việc giảng dạy các môn lý luận chính trị hiện nay không chỉ cần tính khoa học, khách quan, chính xác về nội dung mà còn đòi hỏi tính giáo dục sâu sắc để hình thành thế giới quan, nhân sinh quan và bản lĩnh chính trị cho người học. Mối quan hệ giữa tính khoa học và tính giáo dục cần được nghiên cứu, nhận thức và vận dụng đúng đắn trong bối cảnh số hóa giáo dục hiện nay.

Ở trong nước đã có nhiều công trình đề cập đến đổi mới giảng dạy lý luận chính trị theo hướng phát huy tính tích cực của người học, ứng dụng công nghệ thông tin, xây dựng học liệu số và nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên. Tuy nhiên, phần lớn các nghiên cứu mới dừng lại ở bình diện phương pháp và kỹ thuật giảng dạy, chưa tập trung luận giải sâu sắc mối quan hệ nội tại, thống nhất giữa tính khoa học và tính giáo dục - yếu tố cốt lõi bảo đảm bản chất của giảng dạy lý luận chính trị. Ở nước ngoài, một số học giả trong lĩnh vực triết học giáo dục và giáo dục chính trị đã tiếp cận vấn đề tương tự thông qua việc phân tích sự cân bằng giữa “tính hàn lâm” và “tính giáo dục giá trị”. Tuy nhiên, chưa có công trình nào vận dụng hệ thống lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin để lý giải vấn đề này trong điều kiện giáo dục số.

Nội dung bài báo này là phân tích, làm rõ biện chứng giữa tính khoa học và tính giáo dục trong giảng dạy lý luận chính trị; xác định cơ sở lý luận và thực tiễn cho việc đổi mới phương pháp, hình thức giảng dạy phù hợp với bối cảnh thời đại số. Nghiên cứu này góp phần bổ sung, phát triển nhận thức lý

luận về bản chất của giảng dạy lý luận chính trị trong điều kiện mới; cung cấp luận cứ khoa học cho việc nâng cao chất lượng, hiệu quả và sức thuyết phục của công tác giáo dục chính trị tư tưởng trong các cơ sở giáo dục đại học hiện nay.

2. Phương pháp nghiên cứu

Từ các công trình nghiên cứu đã công bố, các tài liệu có liên quan và thu thập dữ liệu thứ cấp của các cấp bộ, ngành, tác giả tiến hành phân tích - tổng hợp, kết hợp lịch sử và logic để phát hiện, khai thác các khía cạnh khác nhau của chủ đề nghiên cứu, làm tái hiện, giải thích quy luật, đưa ra những phán đoán về bản chất các quy luật của sự vật, hiện tượng, từ đó xây dựng luận cứ khoa học về mối quan hệ biện chứng giữa tính khoa học và tính giáo dục cùng các giải pháp phát huy mối quan hệ đó. Các số liệu thống kê thực trạng được xử lý tỷ lệ %, tính trung bình bằng phần mềm Microsoft Excel.

3. Kết quả

3.1. Tính khoa học và tính giáo dục trong giảng dạy lý luận chính trị

* Tính khoa học

Tính khoa học là yêu cầu nền tảng, chi phối toàn bộ quá trình giảng dạy lý luận chính trị, nhằm đảm bảo cho hoạt động này thực sự trở thành công cụ nhận thức và cải tạo thế giới. Nội dung giảng dạy lý luận chính trị trước hết phải được xây dựng trên cơ sở hệ thống lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, chủ trương của Đảng Cộng sản Việt Nam, đây là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động cách mạng. Tính khoa học trong giảng dạy còn được thể hiện ở sự logic, khách quan và hệ thống của tri thức. Sự vận động, phát triển nói chung của tự nhiên, xã hội, tư duy hay từng sự vật, hiện tượng cụ thể luôn có tính khách quan của nó. Người giảng dạy cần vận dụng tư duy biện chứng duy vật để lý giải, phân tích và minh chứng cho các vấn đề chính trị - xã hội, qua đó giúp người học hiểu được bản chất và xu hướng vận động của hiện thực. Giá trị khoa học của lý luận không nằm ở hình thức giáo điều mà ở khả năng phản ánh hiện thực một cách khách quan, biện chứng và định hướng hành động thực tiễn. *“Không có lý luận cách mạng thì cũng không thể có phong trào cách mạng”* (V.I. Lênin, 1980), như thế, Lênin đã đặt nền tảng phương pháp luận cho việc xây dựng và giảng dạy lý luận chính trị - nơi lý luận không tách rời thực tiễn, mà là điều kiện tiên quyết để định hướng, tổ chức và dẫn dắt hành động cách mạng.

Trong bối cảnh thời đại số, tính khoa học còn đòi hỏi sự cập nhật thường xuyên những tri thức mới của nhân loại, những biến động của đời sống kinh tế - chính trị toàn cầu, đồng thời phản ánh đúng thực tiễn phát triển của đất nước. Việc giảng dạy phải giúp sinh viên tiếp cận tri thức hiện đại trên nền tảng lý luận Mác - Lênin để họ có khả năng tư duy độc lập, phân biện, vận dụng sáng tạo vào giải quyết các vấn đề thực tiễn, góp phần bảo vệ và phát triển nền tảng tư tưởng của Đảng trong giai đoạn mới.

* Tính giáo dục

Giảng dạy lý luận chính trị không chỉ là quá trình truyền đạt tri thức khoa học về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng, mà trước hết đây là một hoạt động giáo dục chính trị - tư tưởng sâu sắc, có chức năng định hướng cho sinh viên về thế giới quan, nhân sinh quan và phương pháp luận khoa học. Tính giáo dục thể hiện ở việc giúp người học nhận thức đúng đắn bản chất cách mạng, khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin - nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng ta. C.Mác từng khẳng định: *“Vũ khí của sự phê phán không thể thay thế được sự phê phán của vũ khí; lực lượng vật chất chỉ có thể bị đánh đổ bằng lực lượng vật chất; nhưng lý luận cũng trở thành lực lượng vật chất, một khi nó thâm nhập vào quần chúng”* (C. Mác và Ph. Ănggh, 1995), điều đó cho thấy vai trò giáo dục của lý luận chính trị nằm ở chỗ nó định hướng, cổ vũ và tổ chức hành động cách mạng của con người.

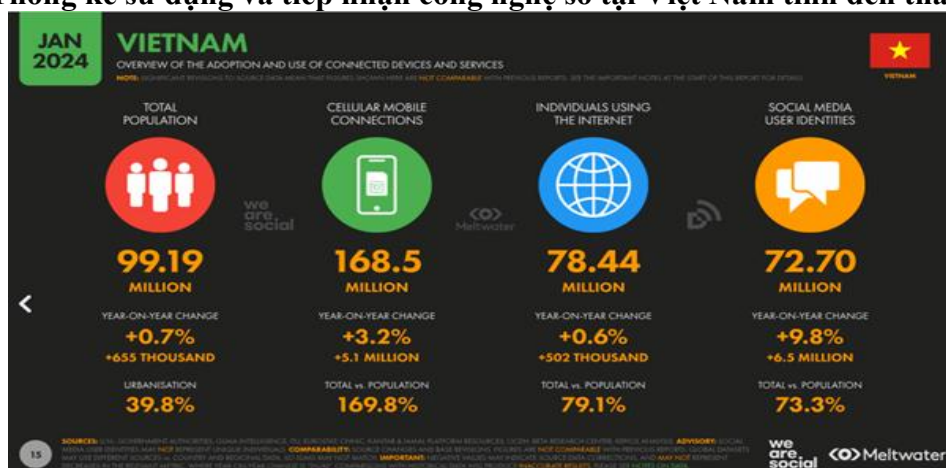
Trong điều kiện hiện nay, để góp phần hình thành cho sinh viên niềm tin, lý tưởng cách mạng, bản lĩnh chính trị vững vàng và nhân cách xã hội chủ nghĩa thì phải: *“Tăng cường giáo dục thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách nhiệm đối với đất nước, với xã hội...”* Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), đây chính là quá trình “bồi dưỡng con người mới” như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: *“Có tài mà không có đức là người vô dụng, có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó”* (Hồ Chí Minh, 2011). Giáo dục lý luận chính trị vì vậy phải hướng đến sự thống nhất giữa “đức” và “tài”, giữa tri thức khoa học và lý tưởng cách mạng, giúp sinh viên kiên định lập trường, có

khả năng phản bác những quan điểm sai trái, thù địch, đồng thời sống có trách nhiệm, nhân ái và sáng tạo trong thời đại số. Tính giáo dục trong giảng dạy lý luận chính trị là nhân tố trung tâm đảm bảo cho hoạt động giảng dạy không chỉ đạt hiệu quả về tri thức, mà còn nuôi dưỡng niềm tin, lý tưởng và bản lĩnh chính trị cho thế hệ trẻ, những chủ nhân tương lai của đất nước.

* Sự tác động của thời đại số tới giảng dạy lý luận chính trị

Hiện nay, hạ tầng cùng môi trường thực hành và phổ cập chuyển đổi số đang có tốc độ phát triển rất nhanh. Số liệu thống kê của Hiệp hội Thương mại Điện tử Việt Nam cho thấy, tại Việt Nam, tính đến đầu năm 2024 có 78,44 triệu người sử dụng Internet (79,1% dân số), 72,70 triệu người sử dụng mạng xã hội (73,3% dân số). Những yếu tố này vừa là cơ sở hạ tầng, vừa là động lực và không gian phát triển của chuyển đổi số.

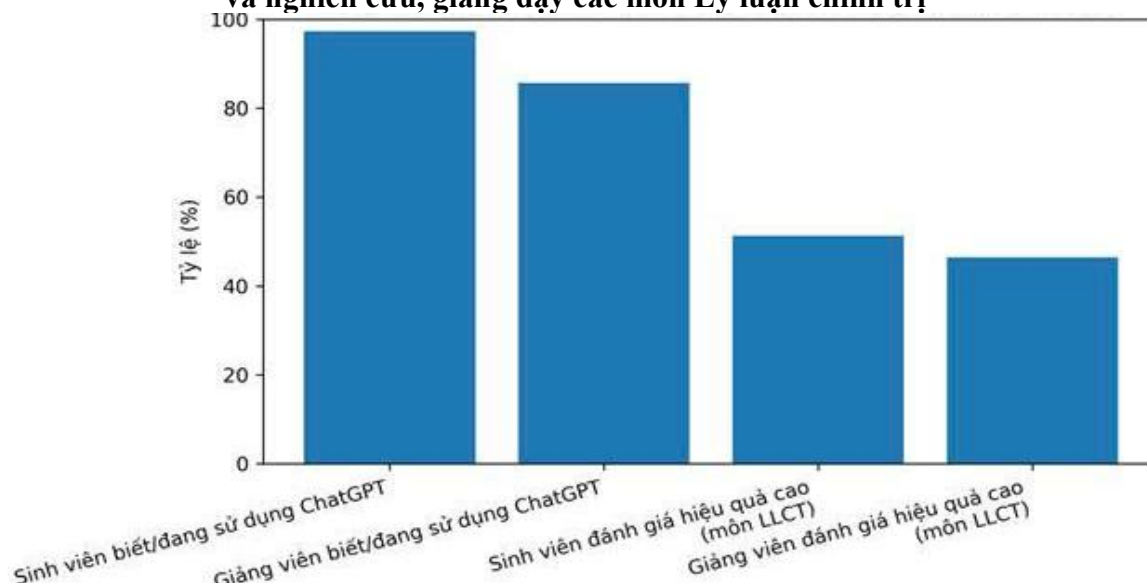
Hình 1: Thống kê sử dụng và tiếp nhận công nghệ số tại Việt Nam tính đến tháng 01/2024

Nguồn: VECOM, 2024

Thời đại số mở ra khả năng đổi mới phương pháp và hình thức giảng dạy lý luận chính trị theo hướng hiện đại, linh hoạt và tương tác cao. Các nền tảng học tập trực tuyến, học liệu số, lớp học thông minh, sự phát triển của trí tuệ nhân tạo... giúp giảng viên mở rộng không gian truyền đạt tri thức, đồng thời tăng cường khả năng tự học, tự nghiên cứu của sinh viên. Một khảo sát cuối 2023 cho thấy, 97,3% sinh viên và 85,7% giảng viên đã biết đến hoặc đang sử dụng ChatGPT trong quá trình học tập và nghiên cứu, giảng dạy. Trong số đó, 51,3% sinh viên và 46,4% giảng viên cho rằng, đối với các môn lý luận chính trị, ChatGPT mang lại hiệu quả cao trong quá trình học tập và giảng dạy (Thu Hoài, 2024). Điều đó thể hiện yêu cầu khách quan của việc vận dụng sáng tạo hơn nữa tinh thần biện chứng của chủ nghĩa Mác - Lênin vào thực tiễn giáo dục hiện nay.

Hình 2: Mức độ tiếp cận và đánh giá hiệu quả ChatGPT trong học tập và nghiên cứu, giảng dạy các môn Lý luận chính trị

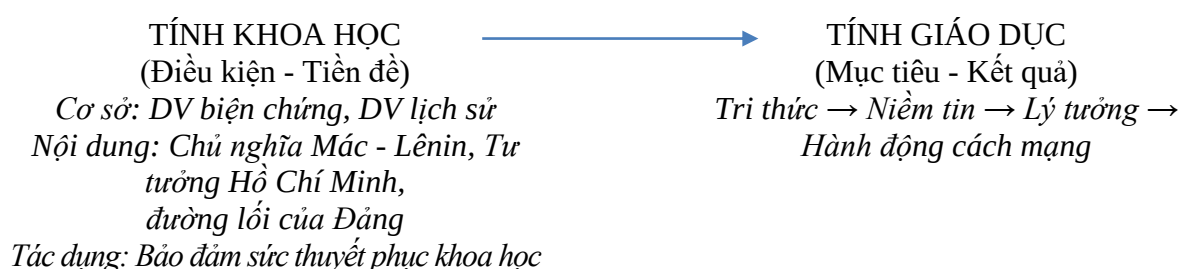
Tuy nhiên, cùng với cơ hội, thời đại số cũng đặt ra thách thức đối với công tác giáo dục lý luận chính trị. Sự lan tỏa nhanh chóng của thông tin đa chiều, trong đó có các quan điểm sai trái, thù địch, làm cho việc định hướng chính trị - tư tưởng cho sinh viên trở nên phức tạp hơn. Vì thế, “*giáo dục lý luận chính trị trở thành “kháng thể” tư tưởng, giúp sinh viên có khả năng tự bảo vệ mình khỏi các luận điệu xuyên tạc*” (Trương Thị Hồng Nga, 2025). Để làm việc đó, nếu giảng viên không có năng lực khoa học, bản lĩnh chính trị, kỹ năng số và khả năng tư duy phản biện vững chắc sẽ không thể giúp sinh viên chủ động “chiếm lĩnh không gian số” bằng tri thức khoa học, lập trường cách mạng và phương pháp sư phạm hiện đại. V.I. Lênin đã chỉ rõ: “*Chỉ có một đảng được một lý luận tiên phong hướng dẫn mới có thể làm tròn vai trò chiến sĩ tiên phong*” (V.I. Lênin, 1978), Hồ Chí Minh thì nhấn mạnh: “*Đối với thanh niên trí thức như các cháu ở đây thì cần hai câu hỏi: Học để làm gì? Học để phục vụ ai? Đó là hai câu hỏi cần phải trả lời dứt khoát thì mới có phương hướng*” (Hồ Chí Minh, 2011). Trong bối cảnh mới, tinh thần ấy đòi hỏi giảng dạy lý luận chính trị phải không ngừng đổi mới, thích ứng với môi trường số, để tiếp tục giữ vững vai trò định hướng tư tưởng, củng cố niềm tin và lý tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ.

3.2. *Mối quan hệ biện chứng giữa tính khoa học và tính giáo dục*

* Tính khoa học là nền tảng, là điều kiện của tính giáo dục

Trong giảng dạy lý luận chính trị, tính khoa học và tính giáo dục là hai mặt thống nhất biện chứng, trong đó tính khoa học giữ vai trò điều kiện, tiền đề bảo đảm cho tính giáo dục đạt hiệu quả thực chất và bền vững. Nếu thiếu cơ sở lý luận khoa học, hoạt động giáo dục dễ rơi vào giáo điều, cảm tính, làm suy giảm sức thuyết phục, thậm chí làm méo mó bản chất cách mạng và nhân văn của chủ nghĩa Mác - Lênin. Khi cho rằng lý luận sẽ trở thành lực lượng vật chất khi nó thâm nhập vào quần chúng, nghĩa là C.Mác không chỉ khẳng định sức mạnh của lý luận, mà còn hàm ý rằng chỉ có lý luận khoa học mới có khả năng cảm hóa, giáo dục và định hướng hành động thực tiễn cho con người.

Tính khoa học trong giảng dạy lý luận chính trị thể hiện ở chỗ nội dung giảng dạy phải dựa trên nền tảng thế giới quan và phương pháp luận duy vật biện chứng, phản ánh đúng bản chất và quy luật khách quan của đời sống xã hội. Khi người giảng viên nắm vững và vận dụng sáng tạo hệ thống tri thức lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng thì quá trình giáo dục mới có cơ sở lý luận vững chắc, giúp sinh viên hình thành nhận thức đúng đắn, niềm tin khoa học và năng lực tư duy phê phán. Lênin từng khẳng định khi không có lý luận cách mạng thì cũng không thể có phong trào cách mạng, trong ý nghĩa giáo dục, điều này cho thấy không có tri thức lý luận khoa học thì không thể hình thành ý thức chính trị, niềm tin và lý tưởng cách mạng cho sinh viên - những người sẽ kế tục sự nghiệp của Đảng và dân tộc.

Như vậy, tính khoa học không chỉ là nền tảng tri thức mà còn là điều kiện quyết định để tính giáo dục phát huy tác dụng, giúp người học chuyển hóa tri thức lý luận thành niềm tin, lý tưởng và hành động cách mạng. Đó chính là cơ sở để giảng dạy lý luận chính trị thực hiện trọn vẹn sứ mệnh cao cả: bồi dưỡng con người có tri thức, có bản lĩnh và có lý tưởng trong thời đại số.

* Tính giáo dục là mục đích của tính khoa học

Trong giảng dạy lý luận chính trị, tính khoa học không tồn tại như một giá trị tự thân mà hướng tới một mục đích cao hơn, đó là tính giáo dục. Mọi tri thức khoa học được truyền đạt trong quá trình dạy học đều nhằm hình thành ở người học thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng, bồi dưỡng phẩm chất chính trị, lý tưởng và trách nhiệm xã hội. Lý luận chỉ có sức mạnh khi nó gắn với đời sống, hướng dẫn hành động và góp phần cải biến hiện thực; cũng như tri thức khoa học chỉ có ý nghĩa

khi phục vụ mục tiêu giáo dục con người cách mạng. Vì thế, nội dung giảng dạy lý luận chính trị không phải là tuyên truyền chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, không phải yêu cầu người học chấp nhận một cách khiên cưỡng, giáo điều. Mục đích của hoạt động này là giúp người học có một thế giới quan khoa học, một nhân sinh quan nhân văn, nhân đạo và nhận thức đúng đắn về đường lối lãnh đạo của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, làm nền tảng để người học có hành trang, nền tảng chính trị vững vàng trong một thế giới thông tin có nhiều mâu thuẫn, đối lập.

Tính giáo dục thể hiện ở chỗ giảng dạy lý luận chính trị không chỉ truyền đạt kiến thức, mà còn khơi dậy niềm tin, hun đúc lý tưởng và định hướng giá trị sống cho sinh viên. Đó là quá trình chuyển hóa tri thức khoa học thành niềm tin, thái độ và hành vi chính trị - xã hội tích cực. Mỗi bài giảng lý luận chính trị, khi được xây dựng trên cơ sở khoa học, sẽ trở thành công cụ giáo dục hiệu quả, giúp sinh viên nhận thức sâu sắc về con đường phát triển của dân tộc, vai trò lãnh đạo của Đảng và trách nhiệm cá nhân đối với Tổ quốc.

Trong thời đại số, khi tri thức được lan tỏa nhanh chóng và đa chiều, yêu cầu kết hợp chặt chẽ giữa tính khoa học và tính giáo dục càng trở nên cấp thiết. Giảng viên lý luận chính trị phải biết vận dụng tri thức khoa học hiện đại, công nghệ mới và phương pháp dạy học tích cực để không chỉ “truyền đạt đúng” mà còn “giáo dục đúng” để hướng người học tới chân, thiện, mỹ, tới lý tưởng xã hội chủ nghĩa và khát vọng công hiến cho đất nước.

** Thống nhất biện chứng giữa tính khoa học và tính giáo dục trong giảng dạy lý luận chính trị*

Trong giảng dạy lý luận chính trị, tính khoa học và tính giáo dục không tồn tại tách rời mà thống nhất biện chứng với nhau, cùng quy định, chi phối và bổ sung cho nhau trong toàn bộ quá trình dạy và học. Sự thống nhất đó vừa là bản chất, vừa là điều kiện đảm bảo cho việc giáo dục, tiếp nhận và phát triển thế giới quan, phương pháp luận khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng trở nên sinh động, hiệu quả và có sức cảm hóa sâu sắc đối với người học trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

Tính khoa học bảo đảm cho nội dung giảng dạy phản ánh đúng bản chất, quy luật của đời sống chính trị - xã hội, còn tính giáo dục là mục đích cao nhất, hướng toàn bộ tri thức ấy vào việc hình thành nhân cách, lý tưởng và trách nhiệm công dân xã hội chủ nghĩa. Nếu tách rời hoặc tuyệt đối hóa một yếu tố nào đó sẽ làm suy giảm hiệu quả giáo dục chính trị - tư tưởng. Tính khoa học làm cho tính giáo dục có cơ sở lý luận vững chắc, giúp giáo dục trở nên thuyết phục, sâu sắc. Chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước sẽ thuyết phục được người học khi được lập luận, giải thích trên cơ sở các nguyên lý, quy luật khách quan và hiện thực của đời sống xã hội, nếu không sẽ rất dễ rơi vào cảm tính, giáo điều. Bên cạnh đó, những quy luật xã hội tuy khách quan nhưng nó mang tính xu hướng; các sự vật, hiện tượng lịch sử xã hội mang bản chất xã hội nhưng được xem xét ở cả lát cắt “lịch đại” và “đồng đại”. Do đó, dù khách quan nhưng nếu không có tính giáo dục định hướng, nhân văn hóa thì tính khoa học sẽ trở nên khô khan, xa rời thực tiễn, xa rời mục đích cao nhất là vì con người.

Trong thời đại số, tính khoa học được mở rộng qua việc khai thác tri thức mở, dữ liệu số, công cụ công nghệ để minh chứng, phân tích và luận giải các vấn đề lý luận chính trị một cách logic, khách quan và thuyết phục. Tính giáo dục sẽ khơi dậy ý thức công dân số, tinh thần trách nhiệm xã hội, năng lực phản bác các luận điệu sai trái, thù địch trên không gian mạng. Đó không chỉ là giáo dục niềm tin mà còn là giáo dục hành động, giúp sinh viên có khả năng vận dụng tri thức lý luận vào thực tiễn cuộc sống, học tập và lao động; giúp sinh viên hình thành năng lực tư duy phản biện, tư duy lý luận, năng lực nhận thức và giải quyết vấn đề chính trị - xã hội.

THỐNG NHẤT BIỆN CHỨNG

HIỆU QUẢ GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ - TƯ TƯỞNG

Như vậy, sự thống nhất và tác động qua lại giữa tính khoa học và tính giáo dục là điều kiện tất yếu để đổi mới giảng dạy lý luận chính trị trong thời đại số. Đó là quá trình chuyển hóa lẫn nhau, trong đó tri thức khoa học trở thành công cụ giáo dục nhân cách, còn giáo dục lý tưởng, niềm tin lại tạo động lực để người học tiếp cận, khám phá và phát triển tri thức khoa học. Sự thống nhất biện chứng ấy chính là nền tảng để nâng cao chất lượng, hiệu quả và sức hấp dẫn của môn lý luận chính trị trong giáo dục đại học hiện nay.

3.3. Tăng cường sự thống nhất giữa tính khoa học và tính giáo dục trong giảng dạy lý luận chính trị ở thời đại số

Đổi mới giảng dạy lý luận chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay là yêu cầu khách quan nhằm nâng cao chất lượng giáo dục chính trị, tư tưởng, phát triển năng lực tư duy lý luận, niềm tin và hành động cách mạng của sinh viên. Để đáp ứng yêu cầu đó, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp gắn với việc bảo đảm tính khoa học, phát huy tính giáo dục, ứng dụng công nghệ số và xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị vững mạnh.

Một là, bảo đảm tính khoa học trong giảng dạy

Tính khoa học là điều kiện tiên quyết bảo đảm cho nội dung giảng dạy lý luận chính trị có cơ sở lý luận, thực tiễn và giá trị định hướng bền vững. Trước hết, trên cơ sở những thành tựu khoa học của CMCN 4.0, cần cập nhật, hiện đại, phản ánh trung thực hệ thống các nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng. Cùng với đó, phải tăng cường liên hệ thực tiễn Việt Nam và quốc tế, giúp người học hiểu sâu hơn quy luật phát triển của xã hội hiện đại, so sánh, đối chiếu để củng cố niềm tin khoa học vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Ngoài ra, việc khuyến khích sinh viên nghiên cứu khoa học là giải pháp trọng tâm nhằm hình thành tư duy độc lập, năng lực phản biện và sáng tạo; thông qua nghiên cứu, sinh viên không chỉ tiếp thu tri thức mà còn tham gia sản xuất tri thức, vận dụng lý luận vào giải quyết các vấn đề thực tiễn.

Hai là, phát huy tính giáo dục của môn học

Tính giáo dục là mục tiêu xuyên suốt của giảng dạy lý luận chính trị, góp phần hình thành nhân cách, bản lĩnh chính trị và đạo đức cách mạng cho sinh viên. Cần đưa vào bài giảng những tình huống thực tiễn, những tấm gương cách mạng tiêu biểu, vấn đề đạo đức nghề nghiệp nhằm khơi dậy tinh thần trách nhiệm xã hội, ý thức công dân và lý tưởng sống đẹp. Song song, cần tăng cường giáo dục qua trải nghiệm và hoạt động chính trị - xã hội, như các diễn đàn sinh viên với Đảng, tọa đàm về tư tưởng Hồ Chí Minh, các hoạt động tình nguyện vì cộng đồng... Qua đó, sinh viên được “sống trong lý luận”, chuyển hóa nhận thức thành hành động thực tiễn, hình thành niềm tin và tình cảm chính trị bền vững.

Ba là, ứng dụng công nghệ số, đổi mới phương pháp giảng dạy

CMCN 4.0 mở ra khả năng to lớn cho việc đổi mới phương pháp dạy và học lý luận chính trị, “*Trong giảng dạy lý luận chính trị, chuyển đổi số là yếu tố then chốt để nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng yêu cầu của kỷ nguyên mới*” (Nguyễn Văn Sỹ, 2025). Cần sử dụng học liệu số, lớp học ảo, các nền tảng trực tuyến và trí tuệ nhân tạo hỗ trợ giảng dạy, giúp người học tiếp cận tri thức mọi lúc, mọi nơi, qua hình thức linh hoạt, sinh động. Việc tăng tính tương tác, đối thoại giữa giảng viên và sinh viên cũng là yêu cầu quan trọng, nhằm phát huy vai trò chủ động, sáng tạo của người học, biến quá trình tiếp thu tri thức thành quá trình tự nhận thức và tự giáo dục.

Bốn là, xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị đáp ứng yêu cầu thời đại số

Giảng viên là nhân tố quyết định chất lượng giảng dạy. Do đó, cần xây dựng đội ngũ có tri thức khoa học, phẩm chất chính trị kiên định, bản lĩnh tư tưởng vững vàng, đồng thời thành thạo công nghệ hiện đại, có năng lực sư phạm sáng tạo, khả năng tổ chức các hoạt động học tập số hóa. Giảng viên lý luận chính trị thời đại số không chỉ là người truyền thụ tri thức mà còn là người truyền cảm hứng, dẫn dắt sinh viên tự khám phá, tự bồi dưỡng nhân cách và lý tưởng, “các giảng viên lý luận chính trị phải chú trọng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, nâng tầm trí tuệ, tri thức chuyên ngành và các tri thức về khoa học công nghệ” (Phan Thị Thanh Hải, 2025).

4. Kết luận

Trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế sâu rộng, mối quan hệ biện chứng giữa tính khoa học và tính giáo dục càng thể hiện rõ nét. Công nghệ số mang lại lượng thông tin khổng lồ, song cũng làm gia tăng nguy cơ lệch chuẩn về nhận thức, giá trị và niềm tin. Vì vậy, đổi mới giảng dạy lý luận chính trị ở thời đại số phải dựa trên nền tảng khoa học vững chắc, đồng thời phát huy mạnh mẽ vai trò giáo dục định hướng chính trị - tư tưởng cho sinh viên. Việc ứng dụng công nghệ, phương pháp giảng dạy số, trí tuệ nhân tạo hay dữ liệu mở phải được đặt trong khuôn khổ của mục tiêu giáo dục con người toàn diện, có bản lĩnh chính trị, có khả năng tư duy phản biện và hành động sáng tạo.

Sự thống nhất giữa tính khoa học và tính giáo dục không phải là sự pha trộn cơ học, mà là quá trình hòa quyện nhuần nhuyễn giữa “dạy chữ” và “dạy người”, giữa “truyền tri thức” và “truyền niềm tin”. Chỉ khi hai yếu tố này được kết hợp hài hòa, giảng dạy lý luận chính trị mới thực sự đạt hiệu quả, góp phần hình thành thế hệ sinh viên Việt Nam thời đại số có tri thức khoa học, phẩm chất cách mạng, tư duy độc lập và khát vọng cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Đổi mới giảng dạy lý luận chính trị trong thời đại số là quá trình tổng hợp, vừa bảo đảm tính khoa học, vừa phát huy tính giáo dục, trên nền tảng công nghệ và đội ngũ giảng viên chất lượng cao. Đó là con đường tất yếu để môn lý luận chính trị thực sự trở thành “ngọn đèn soi sáng” lý tưởng, niềm tin và hành động của thế hệ trẻ trong kỷ nguyên số.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. V.I. Lênin, Toàn tập, Tập 6, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 1980, tr. 29.
2. C. Mác và Ph. Ăngghen, Toàn tập, Tập 1, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 1995, tr. 519.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội. tr.168.
4. Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 11, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr. 234.
5. Thu Hoài (2024), Ứng dụng ChatGPT trong dạy và học các môn lý luận chính trị, <https://www.sggp.org.vn>, ngày truy cập 22/11/2024 16:23.
6. Trương Thị Hồng Nga, Nguyễn Thị Túy (2025), Nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị ở các trường đại học trong bối cảnh chuyển đổi số. <https://lyluanchinhtri.vn/nang-cao-chat-luong-giao-duc-ly-luan-chinh-tri-o-cac-truong-dai-hoc-trong-boi-can-choy-choy-doi-so-6862.html>, ngày truy cập 09/05/2025 10:22.
7. V.I. Lênin, Toàn tập, tập 4, Nxb Tiến bộ, Mátxcova, 1978, tr. 385.
8. Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 11, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011, tr. 400.
9. Nguyễn Văn Sỹ (2025), Chuyển đổi số để nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị ở các trường chính trị tỉnh, thành phố hiện nay. <https://lyluanchinhtri.vn/chuyen-doi-so-de-nang-cao-chat-luong-giang-day-ly-luan-chinh-tri-o-cac-truong-chinh-tri-tinh-thanh-pho-hien-nay-6867.html>, ngày truy cập 13/05/2025 16:15.
10. Phan Thị Thanh Hải, Hoàng Anh (2025), Phát triển đội ngũ giảng viên lý luận chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số. https://giaoduclyluanhcma.vn/Default.aspx?portalid=33_h&tabid=19&distid=3604&name=Phat-trien-doi-ngu-giang-vien-ly-luan-chinh-tri-trong-boi-can-choy-choy-doi-so, ngày truy cập 22/03/2025, 15:39.